

الگوی ساختاری رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای*

فائزه صدیقی^۱، فریده دوکانه‌ای‌فرد^۲، سیمین دخت رضاخانی^۳

Structural model of marital satisfaction based on personality traits and attachment styles mediated by coping strategies

Faeze Sedighi¹, Farideh Dokanei Fard², Simin Dokht Rezakhani³

چکیده

زمینه: ارتباط زناشویی هسته مرکزی نظام خانواده است و از آنجایی که نهاد خانواده اولین نهاد اجتماعی است که رشد، تحول و شکل‌گیری شخصیت اثرات چشمگیری دارد، بر همین اساس بررسی مسائل و مشکلاتی که منجر به فروپاشی خانواده و روابط زناشویی می‌شود نیز ضروری به نظر می‌رسد. **هدف:** هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای است. **روش:** پژوهش حاضر همبستگی از نوع اکتشافی - متوالی و هدایت شده است. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانشجویان زن متأهل مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی تهران در سال ۹۷ تشکیل دادند که تعداد نمونه ۳۵۰ نفر از دانشجویان بودند که به شیوه در دسترس انتخاب شدند برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش، از پرسشنامه‌های رضایت زناشویی انریچ (۱۹۸۷)، شخصیتی نئو (۱۹۹۰)، سبک‌های دلبستگی کولینز و رید (۱۹۹۰) و راهبردهای مقابله‌ای رضاخانی (۱۳۸۸) استفاده شد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد بین ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری و برون‌گرایی با رضایت زناشویی رابطه منفی و گشودگی، توافق و وظیفه‌شناسی با رضایت زناشویی رابطه مثبت معنادار به دست آمد؛ همچنین رابطه بین سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی با رضایت زناشویی منفی و با سبک دلبستگی ایمن مثبت و معنادار است. روان‌رنجوری $\beta = -0.48$ و سبک دلبستگی اجتنابی $\beta = -0.41$ سهم بیشتری در تبیین رضایت زناشویی دارد ($p < 0.001$). **نتیجه‌گیری:** از جمله دستاوردهای این پژوهش می‌تواند ترغیب درمانگران به ایجاد راهکارهایی برای تغییر در شناخت، افکار، عملکردها، عواطف و هیجان‌های زوجها و از این طریق بهبود روابط و رضایت زناشویی و انسجام جامعه باشد. **واژه کلیدیها:** رضایت زناشویی، ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی، راهبردهای مقابله‌ای.

Background: Marital relationship is the core of the family system, and since the family institution is the first social institution that has significant effects on the growth, development and formation of personality, therefore, it is necessary to study the issues and problems that lead to the collapse of family and marital relations. **Aims:** The aim of this study was to predict marital satisfaction based on personality traits and attachment styles mediated by coping strategies. **Method:** The present study is an exploratory-sequential and guided correlation. The statistical population of the study consisted of all married female undergraduate and graduate students of Shahid Beheshti University of Tehran in 1997. The sample was 350 students who were selected by convenience sampling to collect research data from the Enrich Marital Satisfaction Questionnaire (1987). Neo (1990), Collins and Reid (1990) attachment styles and Rezakhani (2009) coping strategies were used. **Results:** The results showed that there was a negative relationship between neuroticism and extroversion personality traits with marital satisfaction and a significant positive relationship between openness, agreement and conscientiousness with marital satisfaction; Also, the relationship between avoidant and anxiety attachment styles with negative marital satisfaction and with secure attachment style is positive and significant. Neuroticism $\beta = -0.48$ and avoidance attachment style $\beta = -0.41$ have a greater share in explaining marital satisfaction ($p < 0/001$). **Conclusions:** Among the achievements of this study can be encouraging therapists to create solutions to change the cognition, thoughts, actions, emotions and feelings of couples and thus improve relationships and marital satisfaction and community cohesion. **Key Words:** Marital satisfaction, personality traits, attachment styles, coping strategies

Corresponding Author: f.dokaneifard@riau.ac.ir

* مقاله حاضر حاصل اقتباس از رساله دکتری نویسنده اول است

^۱ دانشجوی دکتری گروه مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، رودهن، ایران

^۱ Ph.D Student, Department of Counseling Islamic Azad University, Roodehen Branch. Iran

^۲ دانشیار، گروه مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، رودهن، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ Associate Professor, Department of Counseling Islamic Azad University, Roodehen Branch. Iran (Corresponding Author)

^۳ استادیار، گروه مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، رودهن، ایران

^۳ Assistant Professor, Department of Counseling, Islamic Azad University, Roodehen Branch, Roodehen, Iran

پذیرش نهایی: ۹۹/۰۴/۱۷

دریافت: ۹۹/۰۳/۲۰

مقدمه

سلامت فیزیکی، عاطفی و بهداشت روانی افراد در گرو سلامت روابط زناشویی و تداوم بقای ازدواج است؛ در مواقعی که روابط صمیمی بین زن و شوهر خدشه دار می شود و تفاهم زناشویی کاهش می یابد، عوارض مخرب و ضمنی در بهداشت روانی خانواده و همچنین بهداشت روانی فرزندان ایجاد می شود (مرادی، حاتمی، کرمی نیا و ابوالمعالی الحسینی، ۱۳۹۷). از این رو افزایش رضایت زناشویی^۱ و مساعدسازی محیط خانوادگی به عنوان یکی از اقدامات بهداشت روانی اولیه در زمینه های تربیتی از اهمیت چشمگیری برخوردار است (میلانی فر، ۱۳۸۸). رضایت فرد از زندگی زناشویی به منزله رضایت وی از خانواده و رضایت از خانواده به مفهوم رضایت از زندگی زن و مرد خواهد بود (بهرامی و کامرانی، ۱۳۹۵)؛ هنگامی که فرد از این رابطه از سطح خشنودی مناسبی برخوردار باشد، زمینه رشد و تعالی و پیشرفت مادی و معنوی جامعه را فراهم خواهد کرد (ادلتی و ردوزان، ۲۰۱۰). رضایت زناشویی یک ارزیابی کلی از وضعیت رابطه زناشویی یا رابطه عاشقانه کنونی فرد است و می تواند بیانگر میزان شادی افراد از روابط زناشویی و یا ترکیبی از خشنود بودن به واسطه بسیاری از عوامل مربوط به رابطه زناشویی باشد (زارع و صفیاری جعفرآباد، ۱۳۹۴).

ویژگی های شخصیتی^۲ یکی از عوامل مهم اثرگذار بر رضایت از رابطه زناشویی است. بسیاری از تحقیقات مقطعی و طولی همواره نشان داده اند که ویژگی های شخصیتی با رضایت و موفقیت رابطه زناشویی، ارتباط دارند (دونلان، کانگر و بریانت، ۲۰۱۴؛ شاکریان، فاطمی و فرهادیان، ۱۳۹۰؛ صادقی، موسوی، موتابی و دهقانی، ۱۳۹۴) به گونه ای که بالاترین میزان رضایت زناشویی از کمترین میزان بی ثباتی و تزلزل در رابطه و بیشترین میزان سلامت روان، ناشی می شود (بیجورنسدوتیر، جانسون، هنسدوتیر، آلمارسدوتیر، همیسدوتیر و همکاران، ۲۰۱۴). رابطه زناشویی ارتباط دو شخصیت مختلف با دو تاریخچه تکاملی و سبک شخصیتی متفاوت و ترکیبی از عوامل زیستی و تجربی است که هر کدام از زوجین با خود به زندگی زناشویی وارد می کنند (هاشمیه، ازگلی، ابوالمعالی و نصیری، ۱۳۹۷). شخصیت نشان دهنده ویژگی های فردی است که الگوی رفتاری ثابت افراد را به نمایش می گذارد؛ شخصیت را

می توان به عنوان مجموعه ای از ویژگی های نسبتاً پایدار و منحصر به فرد که می تواند در موقعیت های مختلف تغییر نماید تعریف نمود (کاپلان و سادوک، ۲۰۱۲؛ ترجمه پورافکاری، ۱۳۹۱).

اثرات شخصیت بر عملکرد فردی در حوزه روابط زناشویی، با تأکید بر بررسی نارضایتی زناشویی توسط برخی از مطالعات مورد توجه قرار گرفته است؛ نتایج این مطالعات نشان دهنده ارتباط سطوح بالای عواطف منفی یا روان رنجورخویی به صورت هم زمان و آینده نگر با کیفیت و رضایت کمتر در روابط زناشویی است. علاوه بر این در افرادی که همسران آنان نیز سطوح بالای روان رنجوری را گزارش می کنند، رضایت و کیفیت روابط زناشویی پایین تر است (هاشمیه و همکاران، ۱۳۹۷). به عنوان مثال یافته های مطالعه فیشر و مک نالتی (۲۰۰۸) نشان می دهد زنان و مردانی که در ویژگی روان رنجورخویی نمرات بالاتری را کسب می کنند از رضایت زناشویی پایین تری برخوردارند. یانگ، جووتی و چان (۲۰۱۵) نیز در بررسی ویژگی های شخصیتی، ارتباط روان رنجورخویی با چگونگی کیفیت رابطه زناشویی را گزارش کرده اند.

افزون بر آن، جانسون و ویتورن (۲۰۱۲) بیان داشتند که سبک دلبستگی نقش اساسی در ایجاد رضایت زناشویی دارد. دلبستگی پیوند عاطفی هیجانی نسبتاً پایداری است که بین کودکان و مراقبت کننده اصلی (مادر) ایجاد می شود و حاکم بر روابط کودک با مراقبش تعریف کرد (هادی، اسکندری، سهرابی، معتمدی و فرخی، ۱۳۹۳) این که کودک مراقبت خود را که معمولاً مادر اوست می جوید و به او می چسبد، مؤید وجود دلبستگی بین آنهاست (بالبی، ۱۹۸۸؛ رجمه خوشابی و ابوحمزه، ۱۳۹۳). مرور پژوهش های مشابه نشان داد بین سبک دلبستگی ایمن و سازگاری زناشویی رابطه مثبت معنی داری وجود دارد؛ همچنین بین سبک دلبستگی اجتنابی و سازگاری زناشویی رابطه معنی داری مشاهده نمی شود و بین سبک دلبستگی دوسوگرا و سازگاری زناشویی، رابطه منفی معنی دار وجود دارد (مرادی و همکاران، ۱۳۹۷). از این رو، به نظر می رسد سبک دلبستگی ایمن می تواند رضایت زناشویی را پیش بینی کند (حجت خواه، محمدی و ولدیگی، ۱۳۹۵؛ والتین، دوبویس و کوپر، ۲۰۱۶). دلبستگی به دیگر روابط نزدیک و مانند (روابط رمانتیک) تعمیم می یابد؛ به طور کلی دلبستگی را می توان جو هیجانی دارای سه سبک ایمن، اجتنابی و مضطرب در نظر گرفت که در شرایط

1. Marital Satisfaction

2. Personality characteristics

۲۴، ۳۳ و ۴۲ مدیریت مالی را با سؤال‌های ۸، ۱۵، ۱۶، ۲۵ و ۳۶ اوقات فراغت را با سؤال‌های ۹، ۱۷، ۲۶، ۳۵ و ۴۳ رابطه جنسی را با سؤال‌های ۱۰، ۱۸، ۲۷، ۳۶ و ۴۴ فرزندپروری را با سؤال‌های ۱۱، ۱۹، ۲۸، ۳۷ و ۴۵ خانواده و دوستان را با سؤال‌های ۲۰، ۲۹، ۳۱، ۳۸ و ۴۶ و جهت‌گیری مذهبی را با سؤال‌های ۵، ۲۱، ۳۰، ۳۹ و ۴۷ می‌سنجد. پاسخ به آزمون پنج گزینه‌ای و از نوع لیکرت کاملاً موافق=۵، موافق=۴، نه موافق و نه مخالف=۳، مخالف=۲، کاملاً مخالف=۱ و نقطه برش در این آزمون بین نمره ۶۰-۴۱ است. افرادی که در بین این نمره‌ها قرار بگیرند رضایت زناشویی متوسط و مطلوب و پایین‌تر از نمره ۴۱ رضایت زناشویی کم و بالاتر از نمره ۶۰ رضایت زناشویی زیاد دارند (خادمی، ولی‌پور، مرادزاده خراسانی و نیشابوری، ۱۳۹۳). اعتبار نسخه اصلی ۱۱۵ سؤالی این پرسشنامه با روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش شده است. در ایران سلیمانیان و نوابی نژاد در سال ۱۳۷۳، نسخه اصلی آن را هنجاریابی کردند و تعداد ۱۱۵ سؤال آن را به ۴۷ سؤال کاهش دادند و با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ میزان اعتبار نسخه کوتاه شده را ۰/۹۵ گزارش کردند (نیکویی و سیف، ۱۳۹۰). در پژوهش خادمی و همکاران (۱۳۹۳) میزان ضریب آلفای کرونباخ نسخه کوتاه ۰/۹۵ و در پژوهش حاضر نیز ۰/۸۳ به دست آمد.

پرسشنامه شخصیتی NEO: آزمون شخصیت NEOPI-R که به آزمون پنج عامل بزرگ شخصیت (Big Five) معروف است از سوی مک کری و کاستا در اواخر دهه ۸۰ و اوایل دهه ۹۰ میلادی ارائه شد و محصول چهار دهه تلاش و کوشش در زمینه روانشناسی شخصیت است. این آزمون یک آزمون ۲۴۰ سؤالی است که پنج عامل اصلی شخصیت را که شامل نوروزگرایی، برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، همسازی و وظیفه‌شناسی است را می‌سنجد و ۳ سؤال پایانی اعتبار اجرایی آزمون را تعیین می‌کند (کاستا و مک کری، ۱۹۹۲). این پرسشنامه فرم کوتاهی نیز به نام NEO-FFI نیز دارد که یک پرسشنامه ۶۰ سؤالی است و برای ارزیابی ۵ عامل اصلی شخصیت به کار می‌رود. نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی تفاوت، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده است. نمره‌گذاری فرم کوتاه این پرسشنامه یعنی NEO-FFI در تمام موارد یکسان نیست. به این معنی که در نمره‌گذاری برخی از مواد فرم کوتاه پرسشنامه، به کاملاً مخالفم نمره ۴، مخالفم نمره ۳، بی تفاوت نمره ۲، موافقم نمره ۱ و کاملاً موافقم نمره ۰ تعلق

تیندگی فرد را مجبور به استفاده از راهبردهای مقابله‌ای می‌کند؛ راهبردهای مقابله‌ای شامل تلاش‌های فکری، هیجانی و رفتاری فرد است که هنگام روبرو شدن با فشارهای روانی به منظور غلبه کردن، تحمل کردن و یا به حداقل رساندن عوارض استرس به کار گرفته می‌شود. لازاروس معتقد است که در هر موقعیت فشارزا، راه‌های متعددی برای مقابله با استرس وجود دارد. مردان و زنان در راهبردهایی که در مقابله با شرایط تنش‌زای زندگی به کار می‌برند، تفاوت‌های معنا‌داری دارند و به کارگیری راهبردهای مقابله‌ای خاص، کیفیت سازگاری زناشویی ویژه‌ای را برای آنها رقم می‌زند (کاپلان و سادوک، ۲۰۱۲؛ ترجمه پورافکاری، ۱۳۹۱). با توجه به اهمیت کارکرد خانواده و سلامت جامعه، پژوهش حاضر می‌تواند اطلاعات مناسبی برای زوج‌ها جهت غنی‌سازی روابط زناشویی و از طرفی کنترل هیجان‌ها در روابط زوج‌ها در مورد برآورده شدن نوع نیازهایشان داشته باشد. بنابر مطالبی که در مورد اهمیت موضوع در جامعه بیان شد؛ پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های شخصیتی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای زنان متأهل انجام شد.

روش

از آنجا که نتایج پژوهش می‌تواند به بهبود شرایط موجود و انتخاب تصمیمات کاربردی کمک کند، این پژوهش همبستگی از نوع اکتشافی - متوالی و هدایت شده است. جامعه آماری پژوهش عبارت است از کلیه دانشجویان زن متأهل مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی تهران که در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بودند که تعداد کل آنها ۳۵۰ نفر بود. در این پژوهش با استفاده از شیوه نمونه‌گیری غیر تصادفی در دسترس، افراد و آزمودنی‌هایی که به راحتی در دسترس محقق بودند را شامل می‌شد. معیارهای ورود به پژوهش شامل حداقل یک سال زندگی مشترک، محدوده سنی ۲۵ تا ۴۰ سال، دانشجوی مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد، معیارهای خروج داشتن مصرف دارو، سوءمصرف مواد بر نتایج این پژوهش بود.

ابزار

پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ: این پرسشنامه ۴۷ سؤالی توسط اولسون، فورنیر، درانکمن ۱۹۸۷ ساخته شد و موضوع‌های شخصیتی را با سؤال‌های ۲، ۴، ۱۲، ۲۲ و ۴۰ ارتباط زناشویی را با سؤال‌های ۶، ۱۳، ۲۳، ۳۲ و ۴۱ حل تعارض را با سؤال‌های ۷، ۱۴،

در فاصله زمانی ۸ ماه و حتی در طول ۲ سال پایدار مانده‌اند. میزان آلفای کرونباخ را برای دلبستگی ایمن، اجتنابی و اضطرابی در نمونه‌ای از دانشجویان توسط آنها به ترتیب برابر با ۰/۸۱، ۰/۷۸ و ۰/۸۵ و در پژوهش هاشمی و همکاران (۱۳۹۶) به ترتیب برابر با ۰/۶۸، ۰/۷۰ و ۰/۷۸ گزارش شده است. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ این ابزار برای سبک دلبستگی ایمن ۰/۷۸، اجتنابی ۰/۷۲ و اضطرابی ۰/۷۷ به دست آمد.

پرسشنامه راهبردهای کنار آمدن با استرس: این پرسشنامه دارای ۴۹ گویه چهارگزینه‌ای است که در سال ۱۳۸۸ توسط رضاخانی تدوین و هنجاریابی شد. راهبردهای کنار آمدن دارای دو مؤلفه مسئله مدار و هیجان‌مدار است که تعداد سؤالات مسئله‌مدار عبارت است از سؤال‌های (۳۸، ۳۹، ۴۲، ۴۵، ۳۵، ۳۲، ۲۹، ۲۶، ۲۴، ۲۰، ۱۶، ۱۲، ۱۰، ۸، ۵، ۲، ۴۴، ۴۱، ۴۹، ۷) و سؤال‌های هیجان‌مدار به ترتیب ۳۰، ۳۱، ۳۳، ۴۲، ۴۵، ۲۸، ۲۵، ۲۳، ۲۱، ۱۹، ۱۷، ۱۵، ۱۳، ۱۱، ۹، ۶، ۴، ۱، ۳۷، ۳۴، ۴۸، ۴۶، ۴۳، ۴۰ است. روش نمره‌گذاری پرسشنامه به صورت گزینه‌های تقریباً هیچ‌وقت، گاهی اوقات، بیشتر اوقات و تقریباً همیشه با نمره‌های ۱ تا ۴ است. مجموع نمره‌های خام با هنجار آزمون که برحسب T محاسبه شده است مقایسه می‌شود که وضعیت آزمودنی را در ارتباط با هر یک از سه مؤلفه آزمون مشخص می‌کند. افرادی که نمره T آنان بیش از یک انحراف بالاتر از میانگین باشد راهبرد مورد نظر را بیش از راهبردهای دیگر استفاده می‌کنند و کسانی که بیشتر از یک انحراف معیار پایین‌تر از میانگین قرار بگیرند راهبرد مورد نظر را کمتر به کار می‌برند. اعتبار و روایی: ضریب اعتبار این ابزار با استفاده از روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به دست آمد. روایی سازه پرسشنامه با استفاده از تحلیل عاملی با روش مؤلفه‌های اصلی و چرخش واریماکس مورد بررسی قرار گرفت. نتیجه نشان داد که هر یک از مؤلفه‌های پرسشنامه، راهبرد مسئله‌مدار ۰/۶۷ و هیجان‌مدار ۰/۷۹ و آلفای کرونباخ کل (۴۹ سؤال) با روش لیکرتی چهاردرجه‌ای ۰/۸۰ گزارش شده است. برای بررسی روایی سازه از تحلیل مؤلفه‌های اصلی استفاده شد و راهبرد مسأله‌مدار ۴۷/۴۲ و هیجان‌مدار ۵۱/۰۷ درصد واریانس را تبیین می‌کند. نتایج پژوهش نشان داد که پرسشنامه از روایی و اعتبار قابل قبولی برخوردار است و از این ابزار می‌توان در برنامه‌ریزی درمان در مواجهه با محرک‌های استرس‌زا استفاده کرد (رضاخانی، ۱۳۸۸).

می‌گیرد (گروسی فرشی، ۱۳۸۰). بازآزمایی این تست در نمونه کوچکی متشکل از ۳۱ مرد و زن به فاصله سه ماه، ضریب پایایی بین ۰/۶۶ تا ۰/۹۲ برای صفات فرعی و ضریب‌های پایایی بالاتری (۰/۹۳، ۰/۸۷ و ۰/۸۶) برای عوامل اصلی O و E و N به دست داده است. پایایی درازمدت تست نیز مورد ارزیابی قرار گرفته است. یک مطالعه طولی ۶ ساله ضریب پایایی ۰/۶۸ تا ۰/۸۳ را هم در گزارش‌های شخصی و هم در گزارش‌های زوج‌ها نشان داده است. در فاصله‌های سه ساله ضریب پایایی بین ۰/۶۳ تا ۰/۷۹ بوده است (مک کری و کوستا، ۱۹۹۲). حقیقت‌شناس (۱۳۸۷) نشان داده است که مقیاس‌های تست NEOPI-R دارای پایایی درونی قابل قبولی از نظر آماری در ایران است ($p < 0/01$). ضرایب پایایی عوامل پنج‌گانه عبارتند از: عامل N برابر ۰/۸۳، عامل E برابر ۰/۷۵، عامل O برابر ۰/۸۰، عامل A برابر ۰/۷۹ و عامل C برابر ۰/۷۹ است. بازآزمون NEOPI-R به عنوان ملاک روایی هم‌زمان و ضرایب اعتبار به روش ثبات درونی ۰/۷۴ تا ۰/۸۹ است (گروسی فرشی، ۱۳۸۰). گروسی (۱۳۷۷) به بررسی هنجاریابی تست NEO در ایران پرداخته است و این تست را برای اولین بار در ایران هنجار کرده است. در بررسی روایی هم‌زمان مشاهده شد که ضریب همبستگی روان آزرده‌گرایی و برون‌گرایی در پرسشنامه نئو با روان آزرده‌گرایی و برون‌گرایی در پرسشنامه آیزنک به ترتیب معادل ۰/۶۸ و ۰/۴۷ بود. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه برای برون‌گرایی ۰/۸۷، روان رنجوری ۰/۸۴، تجربه‌گرایی ۰/۸۰، با وجدان بودن ۰/۸۷ و انطباق‌پذیری ۰/۸۸ به دست آمد.

پرسشنامه سبک‌های دلبستگی کولینز و رید (RAAS): این پرسشنامه ۱۸ عبارتی توسط کالینز و رید در سال ۱۹۹۰ تهیه شد و مهارت‌های ارتباطی و سبک رابطه صمیمانه آزمودنی را در طیف لیکرتی ارزیابی می‌کند. به هر سؤال نمره‌ای بر اساس کاملاً مخالفم = ۱ و کاملاً موافقم = ۵ تعلق می‌گیرد. این پرسشنامه سه سبک دارد. سبک دلبستگی ایمن شامل سؤال‌های ۱، ۸، ۹، ۱۰، ۱۴ و ۱۷، دلبستگی اجتنابی شامل سؤال‌های ۳، ۴، ۷، ۱۵، ۱۶ و ۱۸ و دلبستگی اضطرابی شامل سؤال‌های ۲، ۵، ۶، ۱۱، ۱۲ و ۱۳ است که آزمودنی بر اساس نمره‌های به دست آمده در یکی از انواع سبک‌های دلبستگی جای می‌گیرد (هاشمی، درتاج، سعدی‌پور و اسدزاده، ۱۳۹۶). کالینز و رید (۱۹۹۰) (نقل از پاکدامن و خانجانی، ۱۳۹۰) نشان دادند که نمره‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و اضطرابی

دهندگان ۴/۵۷ مربوط به سنین ۳۵ تا ۴۰ سال هستند. جدول ۱ نشان می‌دهد که چولگی و کشیدگی بین ± 2 قرار دارند؛ بنابراین توزیع داده‌های متغیرهای پژوهش طبیعی است. بنابراین مفروضه عدم وجود همبستگی بین خطاها تأیید می‌شود و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد.

در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ راهبرد مسئله‌مدار ۰/۸۹ و راهبرد هیجان‌مدار ۰/۸۳ به دست آمد.

یافته‌ها

بیشترین درصد پاسخ‌دهندگان ۴۶/۲۸ درصد دانشجویان زن متاهل دارای سنین بین ۲۵ تا ۳۰ سال و کمترین درصد پاسخ

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار، مفروضه‌های نمره‌های متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
روان‌رنجوری	۳۲/۵۲	۱۰/۳۶	-۰/۴۱	-۰/۶۶
برونگرایی	۳۷/۲۹	۱۰/۷۵	-۱/۱۳	۰/۳۲
گشودگی	۳۴/۸۵	۹/۷۷	-۰/۸۱	-۰/۱۸
توافق	۳۵/۵۶	۱۰/۹۰	-۰/۸۱	-۰/۳۵
وظیفه‌شناسی	۳۸/۴۲	۱۰/۴۱	-۱/۸۰	۱/۷۲
سبک دلبستگی ایمن	۱۲/۳۸	۲/۳۷	-۰/۱۱	-۰/۸۸
سبک دلبستگی اجتنابی	۱۱/۳۱	۳/۶۷	-۰/۵۳	-۰/۷۱
سبک دلبستگی اضطرابی	۱۲/۸۳	۴/۲۵	۰/۱۹	-۰/۷۳
راهبرد هیجان‌مدار	۲۷/۴۵	۶/۰۵	۰/۳۵	-۰/۶۵
راهبرد مسأله‌مدار	۵۶/۷۴	۱۰/۷۰	-۱/۴۳	۱/۶۶
رضایت زناشویی	۱۴۴/۶۷	۳۷/۶۲	-۰/۲۵	-۱/۱۰

جدول ۲. ماتریس همبستگی ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای در زنان متأهل

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۱. روان‌رنجوری	۱										
۲. برونگرایی	۰/۶۶**	۱									
۳. گشودگی	۰/۶۶**	۰/۷۷**	۱								
۴. توافق	۰/۷۱**	۰/۸۰**	۰/۶۹**	۱							
۵. وظیفه‌شناسی	۰/۶۶**	۰/۸۳**	۰/۷۵**	۰/۷۳**	۱						
۶. سبک دلبستگی ایمن	-۰/۴۴**	۰/۵۱**	۰/۴۹**	۰/۵۴**	۰/۷۱**	۱					
۷. سبک دلبستگی اجتنابی	۰/۴۰**	-۰/۵۰**	-۰/۳۹**	-۰/۴۸**	-۰/۴۹**	-۰/۵۴**	۱				
۸. سبک دلبستگی اضطرابی	-۰/۴۲**	-۰/۵۱**	-۰/۴۸**	-۰/۵۶**	-۰/۴۹**	-۰/۵۴**	۰/۴۴**	۱			
۹. راهبرد هیجان‌مدار	۰/۵۰**	۰/۴۳**	-۰/۳۹**	-۰/۴۷**	-۰/۵۲**	-۰/۴۴**	۰/۴۱**	۰/۳۹**	۱		
۱۰. راهبرد مسئله‌مدار	-۰/۴۸**	۰/۴۰**	۰/۵۲**	۰/۴۳**	۰/۴۹**	۰/۴۴**	-۰/۴۲**	-۰/۵۰**	-۰/۴۸**	۱	
۱۱. رضایت زناشویی	-۰/۶۸**	-۰/۵۶**	۰/۶۱**	۰/۵۹**	۰/۴۹**	۰/۱۷**	-۰/۳۸**	-۰/۲۵**	-۰/۴۷**	۰/۵۷**	۱

جدول ۳ ضرایب رگرسیون هم‌زمان را نشان می‌دهد. ضریب رگرسیون (B) برای متغیر روان‌رنجوری برابر با $-1/761$ و متغیر برون‌گرایی $0/560$ و متغیر گشودگی برابر با $1/365$ ، مؤلفه توافق برابر با $0/635$ و مؤلفه وظیفه‌شناسی برابر با $1/493$ و مقدار «ثابت» رگرسیون برابر $235/580$ است. همچنین مقادیر t و سطح معناداری متغیرها که همگی کمتر از $0/5$ هستند، نشان می‌دهند که همه ضرایب از لحاظ آماری معنادار هستند.

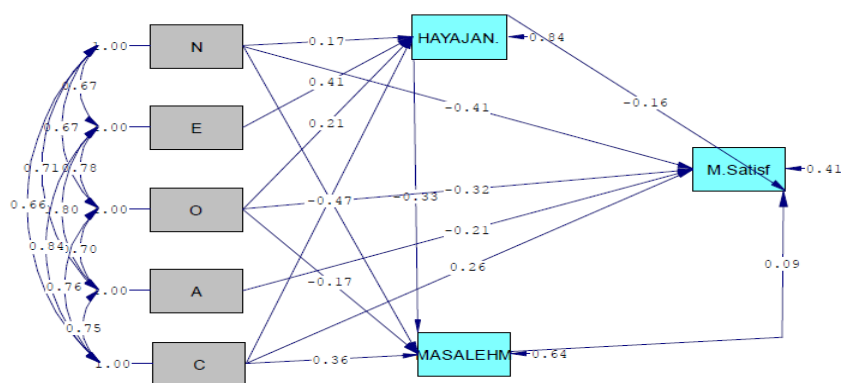
نتایج جدول فوق نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری و برون‌گرایی با رضایت زناشویی رابطه منفی و گشودگی، توافق و وظیفه‌شناسی با رضایت زناشویی رابطه مثبت معنادار به دست آمد؛ همچنین رابطه بین سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی با رضایت زناشویی منفی و با سبک دلبستگی ایمن مثبت و معنادار است. برای تعیین این که کدام یک از مؤلفه‌های پیش‌بین می‌تواند متغیر ملاک را بیشتر پیش‌بینی کند، از معادله رگرسیون چندگانه هم‌زمان استفاده شد.

جدول ۳. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه هم‌زمان برای پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی

متغیرها به ترتیب ورود	ضریب رگرسیون β	t	R	R ²	F	سطح معناداری	ضریب تحمل	تورم واریانس	آماره دوربین واتسون
روان‌رنجوری	-۰/۴۸	-۹/۵۵ ^{oo}					۰/۰۰۱	۱/۳۳	
برون‌گرایی	۰/۱۶	۲/۲۰ ^o	۰/۷۵	۰/۵۶	۱۰۲/۱۰ ^{oo}	۰/۰۲۸	۰/۲۰	۱/۴۷	۲/۰۹
گشودگی	۰/۳۵	۶/۱۵ ^{oo}				۰/۰۰۱	۰/۳۳	۱/۹۹	
توافق	۰/۱۸	۳/۰۱ ^{oo}				۰/۰۰۳	۰/۲۹	۱/۳۷	
وظیفه‌شناسی	۰/۴۱	۶/۳۰ ^{oo}				۰/۰۰۱	۰/۲۵	۱/۸۸	
سبک دلبستگی ایمن	۰/۲۰	۴/۳۷ ^{oo}				۰/۰۰۱	۰/۸۴	۱/۱۸	
سبک دلبستگی اجتنابی	-۰/۴۱	-۹/۲۸ ^{oo}	۰/۴۹	۰/۲۴	۴۱/۷۹ ^{oo}	۰/۰۰۱	۰/۹۴	۱/۰۶	۲/۳۱
سبک دلبستگی اضطرابی	-۰/۱۷	-۳/۷۹ ^{oo}				۰/۰۰۱	۰/۸۸	۱/۱۲	

۲/۹۲۵ و متغیر سبک دلبستگی اضطرابی برابر با ۱/۵۹۹- و مقدار «ثابت» رگرسیون برابر ۱۷۶/۹۳۹ است. همچنین مقادیر t و سطح معناداری متغیرها که همگی کمتر از ۰/۵ هستند، نشان می‌دهند که همه ضرایب از لحاظ آماری معنادار هستند. بر اساس نتایج ضرایب بتا، بزرگ‌ترین ضریب برابر با ۰/۴۱۹- است که مربوط به سبک دلبستگی اجتنابی است. این نتیجه نشان می‌دهد که سبک دلبستگی اجتنابی سهم بیشتری در تبیین رضایت زناشویی زنان متأهل دارد. به عبارتی دیگر بُعد سبک دلبستگی اجتنابی پیش‌بینی کننده قوی‌تری در پیش‌بینی رضایت زناشویی زنان متأهل افراد نمونه است. همچنین بر اساس نتایج تحلیل رگرسیون سبک دلبستگی ایمن ۰/۲۰۸ و سبک دلبستگی اضطرابی برابر با ۰/۱۷۶- در تبیین واریانس رضایت زناشویی زنان متأهل دارند.

بر اساس نتایج ضرایب بتا، بزرگ‌ترین ضریب برابر با $\beta = -0/485$ است که مربوط به روان‌رنجوری است. این نتیجه نشان می‌دهد که روان‌رنجوری با رضایت زناشویی رابطه منفی و معنادار دارد و سهم بیشتری در تبیین رضایت زناشویی زنان متأهل دارد. به عبارتی دیگر بُعد روان‌رنجوری پیش‌بینی کننده قوی‌تری در پیش‌بینی رضایت زناشویی زنان متأهل افراد نمونه است. همچنین بر اساس نتایج تحلیل رگرسیون مؤلفه‌های وظیفه‌شناسی، گشودگی، توافق و برون‌گرایی نیز نقش مثبت و معناداری با رضایت زناشویی دارد، به این ترتیب هر یک از مؤلفه‌ها به میزان ۰/۴۱۳، ۰/۳۵۴، ۰/۱۸۴ و ۰/۱۶۰ در تبیین واریانس رضایت زناشویی زنان متأهل نقش دارند. همچنین ضریب رگرسیون (B) برای متغیر سبک دلبستگی اجتنابی برابر با ۴/۲۸۶- و متغیر سبک دلبستگی ایمن

Chi-Square=1.98, df=4, P-value=0.74028, RMSEA=0.000

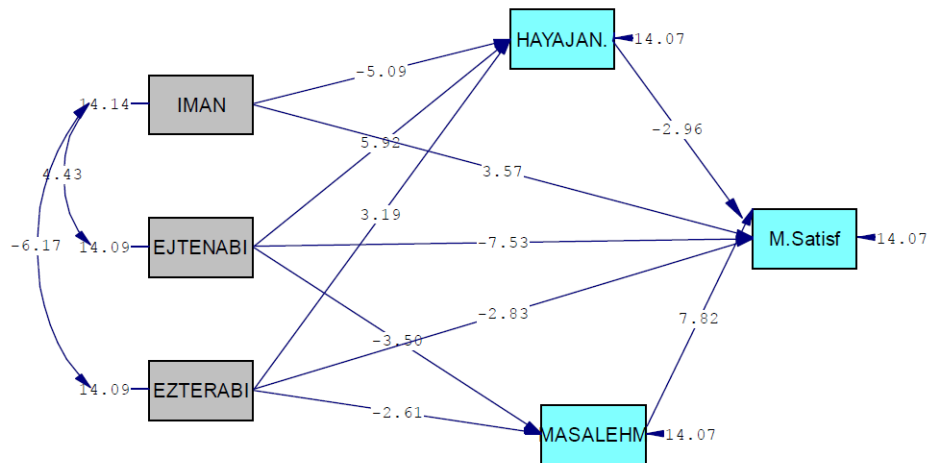
شکل ۱. مدل معادله ساختاری اثر ویژگی‌های شخصیتی بر رضایت زناشویی

راهنم‌دهای مقابله‌ای هیجان‌مدار و مسأله‌مدار نیز در ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی (روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی و

با توجه به نتایج شکل یک، علاوه بر بررسی و ارائه اثرات مستقیم متغیرهای برون‌زا (ویژگی‌های شخصیتی) متغیرهای

است که رابطه خطی بین متغیرها وجود دارد. متغیرهای پیش‌بین ۳۵ درصد واریانس متغیرهای وابسته را تبیین نموده‌اند.

وظیفه‌شناسی) با رضایت زناشویی نقش میانجی معناداری دارد. نتایج حاکی از آن است که تمامی شاخص‌ها در حد بسیار مطلوب گزارش شده‌اند و مدل با داده‌ها برازش خوبی دارد و بیانگر این

Chi-Square=6.68, df=3, P-value=0.1543, RMSEA=0.037

شکل ۲. مدل معادله ساختاری اثر سبک‌های دلبستگی بر رضایت زناشویی

ویژگی‌های شخصیتی و رضایت زناشویی نقش میانجی‌گری مطلوب و مناسبی دارد. مسیر بین ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای بر رضایت زناشویی با توجه به مقدار ضرایب معناداری T.value در سطح اطمینان ۰/۹۹ معنادار است. نتایج نشان داده است که راهبردهای مقابله‌ای برای ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری و رضایت زناشویی نقش میانجی‌گری مطلوب و مناسبی دارد. همچنین در ادامه نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که مسیر مستقیم سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی با توجه به مقدار SIG که کمتر از ۰/۰۱ است و نیز مقدار ضرایب معناداری T.value خبر از وجود تأثیر معنادار سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی می‌دهد. بر اساس نتایج ضرایب بتا، بیشترین ضریب به ترتیب مربوط به سبک دلبستگی اجتنابی و اضطرابی است. این نتیجه نشان می‌دهد که سبک دلبستگی اجتنابی سهم بیشتری در تبیین رضایت زناشویی زنان متأهل دارد. همچنین نتایج ضرایب معناداری به دست آمده نشان می‌دهد که مسیر غیرمستقیم بین سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای بر رضایت زناشویی با توجه به مقدار ضرایب معناداری T.value در سطح اطمینان ۰/۹۹ معنادار است و نتایج نشان داده است که راهبردهای مقابله‌ای برای دو متغیر سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی نقش میانجی‌گری مطلوب و مناسبی دارد.

با توجه به نتایج شکل ۲ علاوه بر بررسی و ارائه اثرات مستقیم متغیرهای برون‌زا (سبک‌های دلبستگی) متغیرهای راهبردهای مقابله‌ای هیجان‌مدار و مسأله‌مدار نیز در ارتباط بین سبک‌های دلبستگی (ایمن، اجتنابی و اضطرابی) با رضایت زناشویی نقش میانجی معناداری دارد. نتایج حاکی از آن است که تمامی شاخص‌ها در حد بسیار مطلوب گزارش شده‌اند و مدل با داده‌ها برازش خوبی دارد و بیانگر این است که رابطه خطی بین متغیرها وجود دارد. همچنین متغیرهای پیش‌بین ۴۲ درصد واریانس متغیرهای وابسته را تبیین نموده‌اند. نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که مسیر مستقیم مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی با رضایت زناشویی با توجه به مقدار SIG که کمتر از ۰/۰۱ است و نیز مقدار ضرایب معناداری T.value خبر از وجود تأثیر معنادار ویژگی‌های شخصیتی و مؤلفه‌های آن با رضایت زناشویی می‌دهد. بر اساس نتایج ضرایب بتا، بیشترین ضریب مربوط به روان‌رنجوری است. این نتیجه نشان می‌دهد که روان‌رنجوری سهم بیشتری در تبیین رضایت زناشویی زنان متأهل دارد. با توجه به نتایج ضرایب معناداری به دست آمده نشان می‌دهد که مسیر غیرمستقیم بین ویژگی‌های شخصیتی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای بر رضایت زناشویی با توجه به مقدار ضرایب معناداری T.value در سطح اطمینان ۰/۹۹ معنادار است و نتایج نشان داده است که راهبردهای مقابله‌ای برای دو متغیر

جدول ۴. شدت و جهت تأثیر متغیرها بر اساس مسیر مستقیم و غیرمستقیم				
متغیر پیش‌بین	متغیر ملاک	نوع اثر	β استاندارد شده	ضرایب معناداری
روان‌رنجوری	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	۰/۱۷	۲/۵۷
برون‌گرایی	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	۰/۴۱	۴/۳۹
گشودگی	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	۰/۲۱	۲/۶۷
توافق	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	-	-
وظیفه‌شناسی	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	-۰/۴۷	-۸/۰۳
روان‌رنجوری	راهبرد مسأله‌مدار	مستقیم	-۰/۴۷	-۷/۲۴
برون‌گرایی	راهبرد مسأله‌مدار	مستقیم	-	-
گشودگی	راهبرد مسأله‌مدار	مستقیم	۰/۱۷	۲/۴۸
توافق	راهبرد مسأله‌مدار	مستقیم	-	-
وظیفه‌شناسی	راهبرد مسأله‌مدار	مستقیم	۰/۳۶	۵/۳۵
روان‌رنجوری	رضایت زناشویی	مستقیم	-۰/۴۱	-۷/۸۶
برون‌گرایی	رضایت زناشویی	مستقیم	-	-
گشودگی	رضایت زناشویی	مستقیم	۰/۳۲	۵/۸۷
توافق	رضایت زناشویی	مستقیم	۰/۲۱	۳/۷۹
وظیفه‌شناسی	رضایت زناشویی	مستقیم	۰/۲۶	۴/۳۶
راهبرد هیجان‌مدار	رضایت زناشویی	مستقیم	-۰/۱۶	-۴/۳۲
راهبرد مسأله‌مدار	رضایت زناشویی	مستقیم	۰/۰۹	۲/۱۷
روان‌رنجوری	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	-۰/۱۶	-۳/۰۶
برون‌گرایی	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	۰/۲۷	۳/۴۱
گشودگی	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	۰/۲۱	۲/۸۹
توافق	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	-	-
وظیفه‌شناسی	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	۰/۴۳	۴/۲۹
ایمن	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	-۰/۲۵	۵/۰۹
اجتنابی	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	۰/۲۸	۵/۹۲
اضطرابی	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	۰/۱۶	۳/۱۹
ایمن	راهبرد مسأله‌مدار	مستقیم	-	-
اجتنابی	راهبرد مسأله‌مدار	مستقیم	-۰/۱۷	-۳/۵۰
اضطرابی	راهبرد مسأله‌مدار	مستقیم	-۰/۱۳	-۲/۶۱
ایمن	رضایت زناشویی	مستقیم	۰/۱۶	۳/۵۷
اجتنابی	رضایت زناشویی	مستقیم	-۰/۳۳	-۷/۵۳
اضطرابی	رضایت زناشویی	مستقیم	-۰/۱۲	-۲/۸۳
راهبرد هیجان‌مدار	رضایت زناشویی	مستقیم	-۰/۱۳	-۲/۹۶
راهبرد مسأله‌مدار	رضایت زناشویی	مستقیم	۰/۳۲	۷/۸۲
ایمن	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	۰/۶۱	۹/۴۲
اجتنابی	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	-۰/۴۱	-۴/۳۹
اضطرابی	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	-۰/۴۰	-۴/۰۲

زناشویی نقش میانجی‌گری مطلوب و مناسبی دارد. مسیر بین سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای بر رضایت زناشویی با توجه به مقدار ضرایب معناداری T.value در سطح اطمینان ۰/۹۹ معنادار است. نتایج نشان داده است که راهبردهای مقابله‌ای برای سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی و رضایت زناشویی نقش میانجی‌گری مطلوب و مناسبی

همچنین در خصوص هر یک از مؤلفه‌های سبک‌های دلبستگی نتایج ضرایب معناداری به دست آمده نشان می‌دهد که مسیر بین سبک‌های دلبستگی ایمن با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای بر رضایت زناشویی با توجه به مقدار ضرایب معناداری T.value در سطح اطمینان ۰/۹۹ معنادار است. نتایج نشان داده است که راهبردهای مقابله‌ای برای سبک‌های دلبستگی ایمن و رضایت

(GFI) و سطح معنی‌داری برآوردها، بیانگر آن است که مدل با داده‌ها برازش قابل قبول و مطلوبی دارد.

دارد. نتایج در جدول ۵ نشان می‌دهد که شاخص ریشه خطای میانگین مجزورات تقریبی (RMSEA)، شاخص نرم شده برازش (NFI)، شاخص برازش تطبیقی (CFI) و شاخص نیکویی برازش

جدول ۵. شاخص‌های برازش مدل معادلات ساختاری پژوهش		
نام شاخص	معیار	میزان کفایت برازش
آماره χ^2 دو و معناداری آن	مقادیر غیر معنادار χ^2	۶/۶۸ (p=۰/۱۵۴)
ریشه خطای میانگین مجزورات تقریبی (RMSEA)	نسبت بین ۲ و ۳ و کمتر	۲/۲۲۶
شاخص نرم شده برازش (NFI)	RMSEA \leq ۰/۰۸	۰/۰۳۷
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	NFI \geq ۰/۹۰	۰/۹۶
شاخص نیکویی برازش (GFI)	CFI \geq ۰/۹۰	۰/۹۶
	GFI \geq ۰/۹۰	۰/۹۵

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی رضایت بر ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای بود که یافته‌ها نشان داد که بین مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی شامل مؤلفه‌های روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی، توافق و وظیفه‌شناسی با رضایت زناشویی زنان متأهل ارتباط معنادار وجود دارد و نتایج نشان می‌دهد که روان‌رنجوری سهم بیشتری در تبیین رضایت زناشویی زنان متأهل دارد. بر اساس نتایج ضرایب بتا، بزرگ‌ترین ضریب برابر با ۰/۴۸۵- است که مربوط به روان‌رنجوری است. این نتیجه نشان می‌دهد که روان‌رنجوری پیش‌بینی‌کننده قوی‌تری در پیش‌بینی رضایت زناشویی زنان متأهل افراد نمونه است. نتایج پژوهش هاشمیه و همکاران (۱۳۹۷)، صادقی و همکاران (۱۳۹۴)، شاکریان و همکاران (۱۳۹۰)، یانگ و همکاران (۲۰۱۵) و فیشر و مک‌نالتی (۲۰۰۸) با یافته‌های این پژوهش همخوان است.

از این رو بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان چنین تبیین کرد که روابط رضایت‌بخش بین زوجین از طریق علاقه متقابل، میزان مراقبت از همدیگر و تفاهم همدیگر قابل‌سنجش است. میزان رضایت از زندگی زناشویی با میزان عشق و علاقه، طول مدت زندگی زناشویی، اختلاف سنی زوجین، پایگاه اقتصادی - اجتماعی، میزان تحصیلات زوجین رابطه معنادار دارد (زارع و صفیاری جعفرآباد، ۱۳۹۴). این گونه به نظر می‌رسد که رضایت زناشویی به طور مستقیم و غیرمستقیم با پایدار بودن واحد خانواده و کیفیت بهتر زندگی رابطه داشته باشد، در حالی که مشخص شده

است نارضایتی از ازدواج منجر به تنش و اضطراب و در نهایت، انحلال واحد خانواده می‌شود (یانگ و همکاران، ۲۰۱۵). رضایت باطنی در زندگی و بیشترین آرامش روانی انسان زمانی حاصل می‌شود که بتواند عضوی از خانواده خوشبخت باشد. طبق نظریه تبادل افراد آنگاه وارد یک رابطه می‌شوند که بتوانند ضمن به حداقل رساندن هزینه‌ها، منافع خود را به حداکثر برسانند. حداقل انتظار افراد از یک رابطه این است که میزان رنج آوری و منافع خاص از آن مساوی باشد (هاشمیه و همکاران، ۱۳۹۷). دیگر یافته این پژوهش نشان داد که بین سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی با رضایت زناشویی زنان متأهل رابطه منفی و معنادار و با سبک دلبستگی ایمن رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و سبک دلبستگی اجتنابی پیش‌بینی‌کننده قوی‌تری در پیش‌بینی رضایت زناشویی زنان متأهل افراد نمونه است. بر اساس نتایج ضرایب بتا، بزرگ‌ترین ضریب برابر با ۰/۴۱۹- است که مربوط به سبک دلبستگی اجتنابی است. این نتیجه نشان می‌دهد که سبک دلبستگی اجتنابی سهم بیشتری در تبیین رضایت زناشویی زنان متأهل دارد. همچنین بر اساس نتایج تحلیل رگرسیون سبک دلبستگی ایمن ۰/۲۰۸ و سبک دلبستگی اضطرابی برابر با ۰/۱۷۶- در تبیین واریانس رضایت زناشویی زنان متأهل دارند. نتیجه حاصل از یافته‌های مربوط به سؤالات با نتایج پژوهش عزیز و بیرانوند (۱۳۹۶)، فلاح‌زاده و تقی‌نژاد (۱۳۹۶)، مطلب و حمیدی‌پور (۱۳۹۶)، حجت‌خواه و همکاران (۱۳۹۵)، والتین و همکاران (۲۰۱۶) همخوانی دارد. از آنجا که مقدار شاخص نیکویی برازش این مدل برابر ۰/۹۵ است می‌توان بیان کرد که این مدل، برازش مطلوب و قابل قبول با

عواطف و هیجان‌های زوج‌ها و از این طریق بهبود روابط و رضایت زوج‌ها و انسجام جامعه باشد. یکی از محدودیت‌های مهم این پژوهش می‌تواند به ابزار پژوهش اشاره کرد که بر مبنای فرهنگ غرب تدوین و هنجار یابی شده است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که پرسشنامه‌ها به‌ویژه پرسشنامه رضایت زناشویی بر اساس جمعیت و فرهنگ ایران تدوین و هنجاریابی و به علاوه از مصاحبه و مشاهده نیز همراه با پرسشنامه استفاده و با انجام پژوهش کیفی عوامل رضایت زناشویی زنان دقیق‌تر ارزیابی و تحلیل شود تا شاید نتایج حاصل از آن بتواند وضعیت فعلی زنان ایران را بهتر توصیف کند. همچنین پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی تحلیل‌های گسترده‌ای بر مبنای متغیرهایی مانند سن، تحصیلات، ویژگی‌های شخصیتی و جز آن انجام شود تا پژوهشگران بتوانند مبنای نظری حاصل از این پژوهش را ملاک قرار دهند و بر اساس آن، فرضیه‌های متعددی را مطرح و آزمون کنند.

منابع

- بابی، جان. (۱۳۹۳). نظریه دلبستگی. ترجمه کتابون خوشابی و الهام ابوحمزه. تهران: انتشارات دانژه.
- بهرامی، محمود و کامرانی صالح، بخشعلی (۱۳۹۵). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیت و سبک‌های دلبستگی با میزان هیجان خواهی نیروهای عملیاتی. *روانشناسی نظامی*، ۷(۲۸): ۲۹-۴۴.
- پاکدامن، شهلا و خانجانی، مهدی (۱۳۹۰). نقش فرزندپروری ادراک شده در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و جمع‌گرایی در دانشجویان. *روانشناسی اجتماعی*، ۱۱(۴): ۸۱-۱۰۲.
- حجت‌خواه، سیدمحسن؛ محمدی، مژده و ولدییگی، پیمان (۱۳۹۵). رابطه سبک‌های دلبستگی، ویژگی‌های شخصیتی و بخشودگی با نگرش به روابط فرا زناشویی در متأهلین شهر کرمانشاه. *فصلنامه مطالعات اجتماعی و روانشناختی زنان*، ۱۴(۴): ۲۲۸-۲۰۹.
- حق‌شناس، حسن (۱۳۸۸). هنجاریابی آزمون شخصیت نشو. فرم تجدید نظر شده، *فصلنامه اندیشه و رفتار*، ۴(۴): ۳۸-۴۷.
- خادمی، علی؛ ولی‌پور، مریم و مرادزاده، لاله (۱۳۹۷). رابطه ویژگی‌های شخصیت با رضایت زناشویی و مؤلفه‌های آن در زوج‌ها. *فصلنامه روانشناسی کاربردی*، ۱۲(۳): ۹۵-۱۰۵.
- رضاخانی، سیمین دخت (۱۳۸۸). ساخت و هنجاریابی پرسشنامه سنجش فشارهای روانی و مقیاس‌های نحوه کنار آمدن با آنها در موقعیت‌های مختلف برای دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن. رساله دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران.

واقعیت دارد. میزان ضریب به دست آمده بیانگر اثر مستقیم ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای بر رضایت زناشویی است. با تأکید بر شاخص نیکویی برازش می‌توان به برازش مدل تدوین شده از یک سو و داده‌های تجربی از سوی دیگر، تأکید داشت؛ بنابراین انطباق مطلوبی بین مدل به تصویر درآمده و یا مدل ساختاری شده با داده‌های تجربی فراهم گردیده و برازش مطلوب معرف الگویابی معادلات ساختاری با تأکید بر ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای بر رضایت زناشویی است. نتایج نشان داد که افراد با سبک دلبستگی ایمن رضایت زناشویی بیشتری نسبت به دو سبک اضطرابی و اجتنابی که از آنها به عنوان سبک دلبستگی نایمن یاد می‌شود، دارند. بررسی‌های متعدد نشان می‌دهد که اعتماد به خود و دیگران، دو ویژگی اساسی افراد با سبک دلبستگی ایمن محسوب می‌شود (مک‌درمورت، ۲۰۱۷). اعتماد فرد ایمن به دیگران که جز مکمل اعتماد به خود است، فرد را به دیگران ترغیب می‌کند. طرز تلقی افراد دارای سبک دلبستگی ایمن نسبت به خود، دیگران و آینده مثبت است. آنها خود را توانا، دیگران را قابل اعتماد و آینده را روشن می‌بینند و مسائل زندگی را تحت کنترل خود دانسته و با واقعیت همسازترند. این افراد به دنبال راهکارهای گوناگون برای حل مشکلات خود هستند و از خود گرمی و صمیمیت نشان می‌دهند و روابط عاطفی‌شان همراه با لذت و احساس آرامش است و به شریک جنسی خود اعتماد دارند (هادی و همکاران، ۱۳۹۳)؛ که این ویژگی‌ها رضایت‌مندی آنها را از روابط با همسرشان افزایش می‌دهد. افراد با سبک دلبستگی نایمن با فقدان اعتماد به خود در مواجهه با موقعیت‌های تنیدگی‌زا، درماندگی روانشناختی را به افراد نایمن تحمیل می‌کند و این حالت به احساس حقارت و اضطراب شخص دامن می‌زند. فقدان اعتماد به دیگران منجر به ایجاد فاصله و دوری و عدم حمایت از سوی دیگران می‌شود. افراد با سبک دلبستگی نایمن از روابط نزدیک می‌ترسند و از صمیمیت اجتناب می‌کنند (بهرامی و کامرانی صالح، ۱۳۹۵). از طرف دیگر این عدم اعتماد و کناره‌گیری فیزیکی و روانی و عکس‌العمل‌های هیجانی در مواقع ناکامی و مشکلات زندگی می‌تواند سبب تعارض و خصومت در روابط زوجین گردد. از جمله دستاوردهای این پژوهش می‌تواند ترغیب درمانگران به ایجاد راهکارهایی برای تغییر در شناخت، افکار، عملکردها،

- زارع، بیژن و صفیاری جعفرآباد، هاجر (۱۳۹۴). رابطه عوامل مؤثر بر میزان رضایت از زندگی زناشویی در میان زنان و مردان متأهل شهر تهران. فصلنامه مطالعات اجتماعی - روانشناختی زنان، ۱۱۳(۱): ۷۲-۵۵.
- شاکریان، عطا، فاطمی، عادل و فرهادیان، مختار (۱۳۹۰). رابطه ویژگی‌های شخصیتی با رضایتمندی زناشویی، مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان، ۱۶(۱): ۹۹-۹۲.
- صادقی، منصوره السادات؛ موسوی، جمال؛ موتابی، فرشته؛ دهقانی، محسن (۱۳۹۴). رابطه تشابه ویژگی‌های شخصیتی زوجین و رضایت زناشویی. نشریه روانشناسی معاصر، ۱۰(۲): ۸۲-۶۷.
- فلاح‌زاده ابرقویی، مریم و تقی‌نژاد، نوشین (۱۳۹۶). رابطه بین سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی. سومین همایش تازه‌های روانشناسی مثبت‌نگر، بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس.
- عزیزی، امیر و یرانوند، حدیث (۱۳۹۶). همبستگی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی در پرستاران زن شاغل. نشریه پژوهش توان‌بخشی در پرستاری، ۴(۲): ۱۴-۸.
- کاپلان، بنیامین جیمز و سادوک، ویرجینیا آلکوب (۲۰۱۲). خلاصه روان‌پزشکی. ترجمه پورافکاری، نصرت‌الله (۱۳۹۱). تهران: انتشارات شهرآب.
- گروسی فرشی، میرتقی (۱۳۸۵). هنجاریابی آزمون جدید شخصیتی نئو و بررسی تحلیل ویژگی‌ها و ساختار عاملی آن در بین دانشجویان دانشگاه‌های ایران. رساله دکتری دانشگاه تربیت مدرس.
- هاشمیه، چهره؛ ازگلی، گیتی؛ ابوالمعالی، خدیجه و نصیری، ملیحه (۱۳۹۷). بررسی ارتباط ویژگی‌های شخصیتی و رضایت زناشویی بر اساس مدل پنج عامل بزرگ شخصیتی: مرور سیستماتیک. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان، ۲۲(۵): ۱۳۲-۱۲۱.
- هاشمی، سعداله؛ درتاج، فریبرز؛ سعدی‌پور، اسماعیل و اسدزاده، حسن (۱۳۹۶). الگوی ساختاری احساسات شرم و گناه بر اساس شیوه‌های فرزندپروری والدین: نقش واسطه‌ای سبک‌های دلبستگی. روانشناسی کاربردی، ۱۱(۴ پاییز): ۴۹۳-۴۷۵.
- هادی، سعیده؛ اسکندری، حسین؛ سهرابی، فرامرز؛ معتمدی، عبدالله؛ و فرخی، نورعلی (۱۳۹۵). تدوین مدل ساختاری پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس سبک دلبستگی و متغیرهای میانجی خودکنترلی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در افراد با روابط فرازناشویی عاطفی. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۳۳(۲): ۶۰-۳۸.
- مرادی، محبوبه؛ حاتمی، حمیدرضا؛ کرمی‌نیا، رضا و ابوالمعالی الحسینی، خدیجه (۱۳۹۷). بررسی رابطه متغیرهای سبک زندگی و ویژگی‌های شخصیتی با رضایت زناشویی زنان. مجله فرهنگی تربیتی زنان و خانواده، ۴۴: ۱۳۰-۱۰۹.
- مطلب، زهرا و حمیدی‌پور، رحیم (۱۳۹۶). رابطه سبک‌های دلبستگی و راهبردهای مقابله با استرس با سازگاری زناشویی. مجله اصول بهداشت روانی، ۱۹(۳): ۱۱۶-۱۲۵.
- میلانی فر. بهروز (۱۳۸۸). بهداشت روانی. تهران: انتشارات قومس.
- نیکویی، مریم؛ سیف، سوسن (۱۳۹۰). بررسی رابطه دین‌داری با رضایت زناشویی. تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره، ۴(۱۳): ۷۴-۶۱.
- Bjornsdottir, G., Jonsson, F. H., Hansdottir, I., Almarsdottir, A. B., Heimisdottir, M., Tyrfinngsson, T., et al. (2014). Psychometric properties of the Icelandic NEO-FFI in a general population sample compared to a sample recruited for a study on the genetics of addiction. *Personality and Individual Differences*, 58, 71-75
- Costa, P.t & Macrae, R. (1992). *The longitudinal course of marital quality stability*. Are view of theory, methods and research. *Psychological Bulletin*, 118, 5-38.
- Donnellan, B.M. Conger, R.D., & Bryant, C.M. (2014). The big five and enduring marriages. *Journal of Research in Personality*, 38: 481-504.
- Edlati, A.Redzuan,M. (2010). Perception of woman towards family values and their marital satisfaction; *Journal of American Science*, 6(4); 132-137.
- Fisher TD, McNulty JK. (2008). Neuroticism and marital satisfaction: The mediating role played by the sexual relationship. *J Fam Psychol*, 22:112-22
- Johnson, M., S. & Wittenborn, K., A. (2012). New Research Findings on motionally Focused Therapy: Introduction to Special Section. *Journal of marital and family therapy*, 38(1): 18-22.
- McDermott, N. (2017). Early maladaptive schemas, attachment, negative affect and relationship satisfaction. MA thesis. Rowan University.
- Shiota MN and Levenson RW. (2007). Birds of feather don't always fly farthest: similarity in big five personality predicts more negative marital satisfaction trajectories in long- term marriages. *Journal of Psychology and Aging*. 22: 666-675.
- Vanlentin JC, Dubois DL, Cooper H. (2016).The Investigating the relationship between Attachment Styles on the Marital satisfaction at the University of Spain. *Journal of educational researcher*, 37(8); 469-479.
- Yang SX, Jowett S, Chan D. (2015). Effects of bigfive personality traits on the quality of relationship and satisfaction in Chinese coach-athlete dyads. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 25(4); 568-580.